

Přítomnost a smysl / Smysl života

Proč vlastně potřebujeme – i niterně, duševně a duchovně – druhé lidi k tomu, abychom svůj život a sebe samy viděli jako něco a někoho, co nebo kdo má „smysl“? Ještě za našeho života je pro nás (nejenom pro naše sebe-vědomí a pro náš sebe-pocit) velmi důležité, že nás někdo oceňuje, že jsme pro něho nějak významní (a že si to také on uvědomuje, tj. že to není jen náš soukromý dojem nebo naše jen nás samé uspokojující vědomí; odtud tak častý jev, že třeba rodiče znovu a znovu zdůrazňují a přesvědčují své děti, že by bez nich nežily, nemohly žít, že jim musí být vděční, protože vlastně žijí jen pro ně, atd. atd., ale opakuje se to velmi často i v jiných vztazích a souvislostech). Proč tomu tak je? Jde asi především o tom, že toužíme, chceme, ba přímo základně potřebujeme, abychom byli nějak přítomni nikoli jen sami sobě a pro sebe, ale také pro ty druhé a „těm druhým“. Smysl našeho života, jak jsme si vždycky aspoň částečně vědomi, nemůže nikdy spočívat jen v mezích tohoto našeho života samého, nemůže zůstat vnitřní, imanentní záležitostí tohoto života, ale musí jeho hranice nějak překračovat. Tak často vyslovovaná deviza, že smyslem život je všechno zažít a prožít, a že tedy „to pravé“ je právě jen záležitostí našeho vlastního prožívání, je jen znovu a znovu opakovaný sebeklam. Ve skutečnosti tomu je tak, že naše vlastní „přítomnost“ je možná jen jako „bytí při tom“, tj. při něčem, co nejsme my sami; ale ještě v hlubším, podstatnějším smyslu lze říci, že smysl naší ex-sistence (nebo ek-sistence) je vždycky naplňován také tím, že jsme „přítomni“ těm druhým, tedy jako naše pro-existence, že vskutku platí, že jsme tu mnohem víc pro ty druhé než pro sebe. Smyslem našeho života je tedy: být tu pro druhé. Ovšem toto „být tu pro druhé“ může mít různý charakter a různý význam. Není každé „bytí pro druhé“ stejně platné a hodnotné; jsou formy toho, jak někdo „je pro druhého“ nebo „pro druhé“, které znamenají dokonce ztrátu smyslu vlastního života. Je proto velmi potřebné náležitě rozlišování: jsou případy, kdy smyslem života může být také ztráta života, obětování života: to je dokladem toho, že záchrana a spása života nespočívá a nemůže spočívat jen v zachování života, v pouhém přežití. To je smyslem Ježíšova výroku o tom, že není větší lásky než ta, která obětuje za druhého vlastní život.

(Písek, 050725-3.)